

Винник Тетянакандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Садовська Тетяна

студентка групи ПФМЗ-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ОСНОВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

В умовах воєнного стану банківська система України відіграє ключову роль у підтримці економічної стабільності, забезпеченні платіжної дисципліни та фінансуванні державних і соціальних потреб. Попри безпрецедентні виклики, спричинені повномасштабною війною, банківський сектор зберіг здатність функціонувати, адаптуючись до нових реалій та демонструючи високу стійкість [2].

Одним із головних чинників стабілізації стало своєчасне реагування Національного банку України, який реалізував комплекс антикризових заходів: запровадження валютних обмежень, підвищення облікової ставки, підтримання ліквідності банків та контроль за фінансовими потоками [4]. Це дозволило уникнути паніки серед вкладників і зберегти довіру до банківської системи.

Статистичний аналіз показників діяльності банків за 2019–2024 рр. свідчить про суттєве зростання активів - з 1,4 до понад 3,2 трлн грн, а також підвищення рівня капіталізації банків [3]. Водночас структура активів змінилася: зросла частка вкладень у державні цінні папери та депозитні сертифікати НБУ, тоді як кредитна активність залишалася обмеженою через високі ризики. Позитивною тенденцією є зростання депозитної бази фізичних та юридичних осіб, що свідчить про відновлення довіри населення та бізнесу до фінансової системи.

Попри відносну стабілізацію, банківський сектор стикається з низкою проблем: зростанням частки проблемних кредитів, підвищенням валютних ризиків, обмеженням доступом до міжнародного фінансування та скороченням прибутковості [1]. Особливої актуальності набуває питання управління ризиками, забезпечення кіберстійкості та цифрової трансформації банківських послуг.

Економетричний аналіз, проведений у межах дослідження, підтвердив, що на фінансову стійкість банків істотно впливають рівень інфляції, безробіття та облікова ставка. В умовах війни ключовим завданням банків стає не лише прибутковість, а й підтримання макрофінансової рівноваги.

Серед сучасних тенденцій розвитку банківської системи України варто відзначити:

- 1) Подальшу консолідацію ринку та посилення ролі державних банків.
- 2) Цифровізацію фінансових послуг, зокрема розвиток дистанційного банкінгу та платіжних платформ.
- 3) Орієнтацію на державне фінансування та співпрацю з міжнародними партнерами.
- 4) Зміцнення регуляторного нагляду та впровадження європейських стандартів банківського регулювання.

Після завершення війни банківська система може стати одним із рушіїв економічного відновлення країни. На основі адаптації досвіду післявоєнної Європи (зокрема принципів Плану Маршалла) в Україні можливе створення “ресурсної угоди” з міжнародними партнерами, спрямованої на відновлення інфраструктури та кредитну підтримку бізнесу [5].

Таким чином, сучасна банківська система України продемонструвала здатність функціонувати в екстремальних умовах, забезпечуючи фінансову стабільність та підтримку економіки [6]. Подальший розвиток галузі визначатиметься рівнем довіри суспільства,

ефективністю монетарної політики, цифровими інноваціями та масштабом міжнародної фінансової допомоги.

Перелік використаних джерел:

1. Венгер К. О. Економічна безпека та регуляторна діяльність Національного банку України. Київ : НаУКМА, 2022. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/419cbefe-49b7-4cf1-9005-3ffd2a6a4df3/content> (дата звернення: 09.11.2025).
2. Вплив війни на банківську систему України. AAB Economics. 2024. № 1. С. 34–41. URL: <https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe/article/view/238/221> (дата звернення: 09.11.2025).
3. Національний банк України. Статистичні дані. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (дата звернення: 09.11.2025).
4. Павлов Д. С. Роль банківської системи в післявоєнній відбудові України. Київ : НаУКМА, 2024. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/12a5fb52-6989-4035-ac15-ffe54130cb97/content> (дата звернення: 09.11.2025).
5. Підорічева І. Післявоєнне відновлення Європи : досвід та уроки для України. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. URL: <https://jeej.wunu.edu.ua/index.php/ukjee/article/view/1592> (дата звернення: 09.11.2025).
6. Черкашин І. Банківська система України в умовах війни. Тернопіль : ТНТУ, 2023. С. 87–90. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/40882/2/MNPK_2023_Cherkashyn_I-The_banking_system_of_87-90.pdf (дата звернення: 09.11.2025).

УДК 330.322:656.2:339.92(477:4-67)

Голойда Олександр

студент групи ПФМ-61

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Науковий керівник: Письменний Віталій

доктор економічних наук, доцент

професор кафедри економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя

ФІНАНСУВАННЯ ТА ІНВЕСТИЦІЇ У ЗАЛІЗНИЧНИЙ СЕКТОР УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

У контексті європейської інтеграції України фінансування та інвестиції у вітчизняний залізничний сектор набувають пріоритетного значення. Залізничний транспорт є базовою ланкою вантажних і пасажирських перевезень, а його стан безпосередньо детермінує швидкість, надійність і собівартість логістичних операцій. Для повноцінного входження у внутрішній ринок ЄС вітчизняна залізнична інфраструктура має відповідати європейським стандартам та технологічним вимогам, а транспортні коридори – функціонувати без обмежень пропускної спроможності. Відтак модернізацію колійного господарства та вузлових станцій, оновлення систем сигналізації й керування рухом, придбання енергоефективного рухомого складу та впровадження цифрових рішень слід розглядати як обов'язкову передумову підвищення конкурентоспроможності та безпеки перевезень.

Однак нині в Україні інвестиційно-інноваційна стратегія розвитку підприємств залізничного транспорту визначається не лише економічними та політичними, а й безпрецедентними безпековими чинниками. Ключовим бар'єром є критичний рівень фізичного й морального зносу основних фондів, що є прямим наслідком багаторічного хронічного недофінансування. На цьому тлі традиційна модель фінансування неспроможна покривати масштабні інвестиційні потреби, особливо за умов падіння обсягів перевезень і різкого зростання витрат на відновлення, спричинених російсько-українською війною. Це